

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ

ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Factors Affecting Efficiency of Budget Management and Execution at

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

นันทนา ศรีชัยมูล (Nuntana Srichaimoon)¹ กิติมา ทามาลี (KittiTamalee)²

ภทรนนท สุรชาตรี (Phataranan Surachatree)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารจัดการงบประมาณ 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 215 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ และด้านนโยบายรัฐบาล และด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก มี 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และด้านการตรวจสอบภายใน และด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านนโยบายองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านนโยบายรัฐบาล มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการงบประมาณ

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา nuntana6694@gmail.com

² อาจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ktamalee@gmail.com

³ อาจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา surachatri@hotmail.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research aimed to study; 1) the managing management and execution mechanism budget, 2) the efficiency of budget management and execution, and 3) factors affecting the efficiency of budget management and execution at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The instrument of this research was a questionnaire. The sample was 215 persons consists executives and staffs involved in budgeting process at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation and multiple correlation coefficients at 0.05 level of statistical significance. The results found that 1) the managing budget at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University was in overall at moderate level. When consider each factor, there were 2 factors at high level namely the managing budget and government policies whereas other factors were at moderate level. 2) The efficiency of budget management and execution at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University was in overall at moderate level. When considering by aspect, there were 3 factors at high level included the budget planning, the financial report, and performance and the internal audit. And 3) as per factors affecting the efficiency of budget management and execution at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, The research revealed a maderate in fluend at stafistical significant of 0.05 level

Keywords: Efficiency, Budget management

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งพัฒนาทุนมนุษย์แก่เยาวชน เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และยกระดับคุณภาพการศึกษา ในแต่ละปีรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนหลายแสนล้านบาทในการสนับสนุนนโยบายด้านการศึกษา และงบอุดหนุนรายหัวสำหรับนักศึกษา และงบประมาณลงทุนที่ดิน สิ่งก่อสร้างให้กับสถานศึกษา รวมถึงงบประมาณรายจ่ายเงินเดือนในการจ้างพนักงาน จัดซื้อจัดจ้าง และงบวิจัย ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา งบประมาณจะถูกจัดสรรโดยสำนักงานงบประมาณ และส่งผ่านมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มายังมหาวิทยาลัยเพื่อนำไปดำเนินงานตามพันธกิจ โดยสำนักงานงบประมาณจะกำหนดผลผลิต และตัวชี้วัดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

จากนั้นในแต่ละปีงบประมาณมหาวิทยาลัยจะมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณในรูปแบบโครงการที่สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี แผนปฏิบัติราชการประจำปี สู่แผนการใช้จ่ายงบประมาณ และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อเป็นแผนนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ซึ่งต้องถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม จำเป็นต้องทำแผนปฏิบัติราชการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งมหาวิทยาลัยทำในรูปแบบโครงการโดยทำตามวงจรรงบประมาณ คือ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามและประเมินผล และมีการนำข้อมูลย้อนกลับ มาปรับปรุงพัฒนา ทำแผนรอบใหม่ (กองนโยบายและแผน, 2558 : ง-จ) โดยมาตรฐานการจัดการทางการเงิน ทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนงบประมาณ 2) ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต 3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) ด้านการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การรายงานทางการเงินและผลดำเนินงาน 6) การบริหารสินทรัพย์ และ 7) การตรวจสอบภายใน (บัณฑิตถาวรณ ศรีคำภา, 2556 : 49) เป็นเหมือนกรอบมาตรฐานที่ช่วยควบคุม กำกับให้การบริหารงบประมาณส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนระดับต่างๆ ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นนั้น จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ หรือ Resource-Based View (RBV) ถือได้ว่าเป็นปัจจัยภายในขององค์กร ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ส่งผลในการดำเนินงานที่ดีให้องค์กรในระยะยาว ประกอบด้วยทรัพยากรที่มีตัวตน ได้แก่ ที่ดิน อาคาร งบประมาณ เป็นต้น และทรัพยากรที่ไม่มีตัวตน ได้แก่ ชื่อเสียง ความรู้ ความชำนาญ วัฒนธรรม นโยบาย (ปฎิมา ถนิมกาญจน์, 2554) เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน บริหารจัดการ และดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนั้นจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุด (กองนโยบายและแผน, 2558 : 2)

ในการนี้ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัย จากการค้นคว้าเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณนั้น ยังไม่ปรากฏข้อมูลที่ชัดเจนว่าเกิดจากเหตุใดเป็นสำคัญ และไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าการบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยงานแต่ละระดับในมหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะ สำนัก สถาบัน เป็นอย่างไร และยังไม่พบว่ามีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัย ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงาน สังกัด กองนโยบายและแผน จึงมีความประสงค์จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

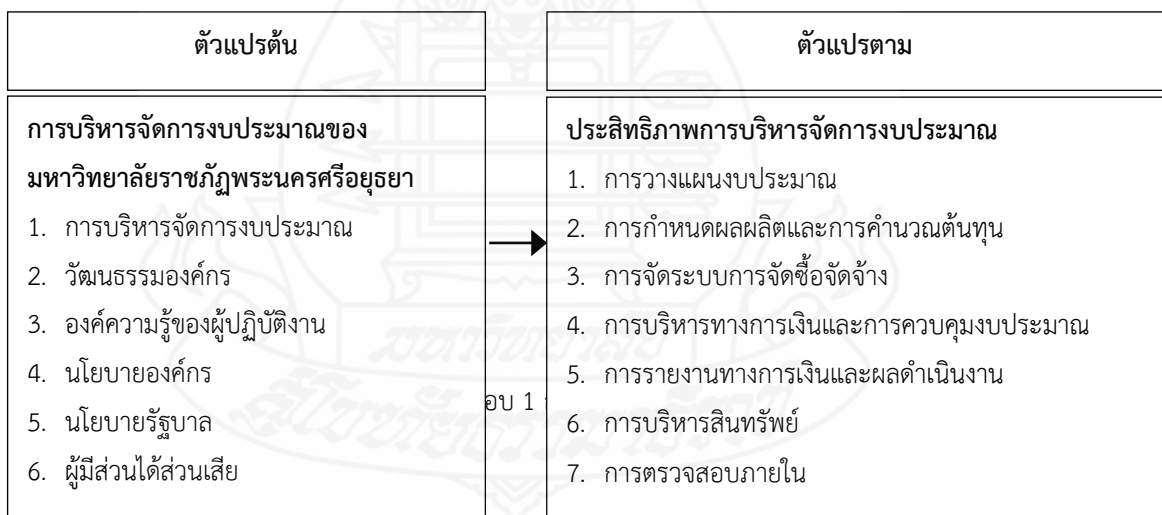
ปรับปรุงกระบวนการ การบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุตามผลผลิต และการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ แสดงดังภาพประกอบ 1

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารและผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณทั้งสายวิชาการ และสายสนับสนุน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ประชากร จำนวน 465 คน (ที่มา: กองนโยบายและแผน. 2558) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2558 : 12) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 215 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป 2) การบริหารจัดการงบประมาณ 3) ประสิทธิภาพการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

บริหารจัดการงบประมาณ ได้ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ตามเนื้อหา (Content validity) โดยได้ค่า IOC สูงกว่า 0.60 ทุกข้อ และมีค่าความเที่ยงตรง (Reliability) เท่ากับ 0.983 โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 49.80 ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน เป็นบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80

2. การบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีการดำเนินการ/ปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$ และ $S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ และด้านนโยบายรัฐบาล รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และมีความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงาน ตามลำดับ แสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การบริหารงบประมาณ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการดำเนินการ/ ปฏิบัติ	ลำดับ ที่
1. ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ	3.68	0.63	มาก	1
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	3.40	0.67	ปานกลาง	3
3. ด้านองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงาน	3.34	0.71	ปานกลาง	6
4. ด้านนโยบายองค์กร	3.37	0.68	ปานกลาง	5
5. ด้านนโยบายรัฐบาล	3.59	0.65	มาก	2
6. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.38	0.73	ปานกลาง	4
รวม	3.43	0.55	ปานกลาง	

3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$ และ $S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก มี 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และด้านการตรวจสอบภายใน รองลงมา คือ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ และมีความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน ตามลำดับ แสดงในตาราง 2 ดังนี้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการงบประมาณ	$\bar{x}$	(S.D.)	ระดับ ประสิทธิภาพ	ลำดับ ที่
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	3.41	0.68	มาก	1
2. ด้านกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน	3.26	0.69	ปานกลาง	6
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	3.35	0.73	ปานกลาง	4
4. ด้านการบริหารทางการเงินและ การควบคุมงบประมาณ	3.38	0.761	ปานกลาง	3
5. ด้านการรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน	3.41	0.70	มาก	1
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์	3.33	0.64	ปานกลาง	5
7. ด้านการตรวจสอบภายใน	3.40	0.67	มาก	2
รวม	3.36	0.60	ปานกลาง	

4. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านนโยบายองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านนโยบายรัฐบาล มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R^2) เท่ากับ .565 แสดงว่า ปัจจัยด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านนโยบายองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านนโยบายรัฐบาล สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.5 แสดงในตาราง 3 ดังนี้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตัวพยากรณ์	B	Beta	t	Sig.
1. ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ	-.066	-.070	-1.122	.263
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	.147	.165	2.317	.021*
3. ด้านองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงาน	.097	.116	1.753	.081
4. ด้านนโยบายองค์กร	.184	.211	2.725	.007*
5. ด้านนโยบายรัฐบาล	.125	.137	1.996	.047*
6. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	.276	.337	4.897	.000*
ค่าคงที่	4.226			
R = .751 R ² = .565 F = 44.954 Sig. F = .000				

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมีระบบเร่งรัดและการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณทุกๆ เดือน และมีการประเมินผลและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณต่อมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องทุกไตรมาส และ 2) ด้านนโยบายรัฐบาล อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยๆ ทำให้มหาวิทยาลัยจะต้องปรับนโยบายการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ส่วนการบริหารจัดการงบประมาณมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ 1) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 2) ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ด้านนโยบายองค์กร และ 4) ด้านองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงาน อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้การบริหารจัดการเกิดความคล่องตัว โดยเน้นการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีและจัดทำงบประมาณจะต้องผ่านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นโยบายองค์กรในการจัดสรรงบประมาณคำนึงถึงผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาและคำนึงถึงความสอดคล้องของแผนกลยุทธ์และพิจารณาความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดสรรงบประมาณ และเจ้าหน้าที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานและสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี บำเพ็ญดี (2556) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า การบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงบประมาณเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีระบบการวางแผนงบประมาณโดยระบุถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ ผลผลิต/ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จไว้อย่างชัดเจน 2) ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมีการจัดทำรายงานสถานะทางการเงินเสนอต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยอย่าง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

น้อยปีละ 2 ครั้ง มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ และ 3) ด้านการตรวจสอบภายใน อาจเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบตรวจสอบภายใน และจัดทำมาตรฐานการตรวจสอบที่ครอบคลุมด้านการเงินและผลการดำเนินงาน มีการจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณทุกประเภท และการดำเนินงานตามแผน ส่วนประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน 2) ด้านการบริหารสินทรัพย์ 3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง และ 4) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ อาจเนื่องมาจากมีระบบและกลไกกำกับ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินอย่างชัดเจน มีการวางแผนกำหนดความต้องการครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างและการดูแลรักษาระหว่างอายุการใช้งานตลอดจนการจำหน่ายเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้งานอย่างชัดเจน มีกำหนดผู้รับผิดชอบในการควบคุมการตรวจรับการส่งมอบและการจัดเก็บรวมถึงการบริหารพัสดุคงคลังช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการสูญหายหรือขาดแคลน และระบบการบริหารการเงินและงบประมาณเอื้อต่อการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรักษ์ เวียงสมุทร (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการบริหารจัดการงบประมาณ 1) ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ด้านนโยบายองค์กร 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร และ 4) ด้านนโยบายรัฐบาล มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ แสดงว่า ปัจจัยด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านนโยบายองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านนโยบายรัฐบาล สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาได้ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.5 อาจเนื่องมาจากการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี และจัดทำงบประมาณได้ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบริหารจัดการงบประมาณคำนึงถึงผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา และคำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย และพิจารณาความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดสรรงบประมาณ มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจเพื่อให้การบริหารจัดการเกิดความคล่องตัว โดยมุ่งเน้นการวางแผนและเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ขององค์กร และการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยๆ มีผลต่อนโยบายการจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย จึงมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิตาภรณ์ ศรีคำภา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทั้ง 7 ด้าน ของสถานศึกษา

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 การบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

1.1.1 ด้านการบริหารจัดการงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการทบทวนกระบวนการและผลการดำเนินงานของแผนระยะกลาง 4-5 ปี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีการทบทวนกระบวนการและผลการดำเนินงานของแผนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้ทันกับรอบการจัดสรรงบประมาณในปีถัดไป

1.1.2 ด้านวัฒนธรรมองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นองค์กรเน้นความสำคัญการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการพัฒนา มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการวางแผนโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกต่อการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างแท้จริง

1.1.3 ด้านองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นความชำนาญและความรอบคอบต่อการจัดทำงบประมาณของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ความชำนาญ และความรอบคอบต่อการจัดทำงบประมาณมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

1.1.4 ด้านนโยบายองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการบูรณาการด้านงบประมาณของหน่วยงานระดับคณะ สำนัก และสถาบัน ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรเน้นให้มีการบูรณาการด้านงบประมาณระหว่างหน่วยงานระดับคณะ สำนัก สถาบัน และมหาวิทยาลัย เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของโครงการ กิจกรรม และอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

1.1.5 ด้านนโยบายรัฐบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการปฏิรูปการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญการปฏิรูปการศึกษา (Re-Profile) โดยบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาของมหาวิทยาลัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.1.6 ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการบริหารและการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการจัดสรรงบประมาณที่คำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประโยชน์แก่นักศึกษา ไม่เอื้อประโยชน์กับบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และมีมาตรการเข้มข้นกับผู้รับจ้างในการจัดซื้อจัดจ้างเมื่อมีการดำเนินการไม่ตรงตามสัญญาหรือระยะเวลาที่กำหนดไว้

1.2 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

1.2.1 ด้านการวางแผนงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการจัดทำแผนงานงบประมาณ แผนงาน/โครงการ ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรทบทวนผลการดำเนินงาน และนำผลไปปรับปรุงแผนกลยุทธ์ แผนกลยุทธ์ทางการเงิน และแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับผลผลิต ผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนกลยุทธ์ แผนกลยุทธ์ทางการเงิน และแผนปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

1.2.2 ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการกำหนดผลผลิต และคิดคำนวณต้นทุน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีแนวทางการกำหนดผลผลิต และการคำนวณต้นทุนที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่ประกอบไปด้วยต้นทุนต่อหน่วยในแต่ละหลักสูตรสัดส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนานักศึกษา อาจารย์ บุคลากร การจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของมหาวิทยาลัย ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการผลิตบัณฑิต และโอกาสในการแข่งขันได้

1.2.3 ด้านการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีระบบการบริหารจัดการ เพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดหา และจ้างเหมาที่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่ถูกต้อง รวดเร็ว และชัดเจน

1.2.4 ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็น การจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงิน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงินให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติราชการประจำปี และมีการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2.5 ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นรายงานสถานะทางการเงิน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจัดทำรายงานสถานะทางการเงินที่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารได้ รวมถึงดำเนินงานเป็นไปตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

1.2.6 ด้านการบริหารสินทรัพย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสินทรัพย์ ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสินทรัพย์ที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน และมีการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดการสิ้นเปลือง เช่น การใช้อาคารเรียนร่วมกัน การใช้วัสดุ-อุปกรณ์การสอนร่วมกัน เป็นต้น

1.2.7 ด้านการตรวจสอบภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในประเด็นการวิเคราะห์ประเมินผล ค้นหาสาเหตุ ข้อบกพร่อง และแนวทางปรับปรุง แก้ไข ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการวิเคราะห์ประเมินผล ค้นหาสาเหตุ ข้อบกพร่อง และแนวทางปรับปรุง แก้ไขจากผลการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินเพื่อเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัย

1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

1.3.1 ควรให้ความสำคัญด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยคำนึงถึงความต้องการโดยเฉพาะนักศึกษา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.3.2 นโยบายการจัดสรรงบประมาณควรมีการบูรณาการงบประมาณระหว่างหน่วยงาน และโครงการกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายกัน และสอดคล้องกับนโยบายองค์กรเพื่อการพัฒนาอย่างแท้จริง เหมาะสมกับความจำเป็นเร่งด่วน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

1.3.3 วัฒนธรรมองค์กรควรมุ่งเน้นในการกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และวิสัยทัศน์ขององค์กร รวมถึงสร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

1.3.4 การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย ทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

2.3 ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อคุณภาพของงาน

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา และ ฐิตา วานิชย์บัญชา.(2558). การใช้ SPSS for Windows

ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

ปฐวิภา ฤทธิมาภรณ์.(2554). ความพร้อมของทรัพยากรและความสามารถในการแข่งขัน.

วารสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2554.

กองนโยบายและแผน.(2558). สารสนเทศ 1/2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา :

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

กองนโยบายและแผน.(2558). คู่มือการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

(1 ตุลาคม 2557 ถึง 30 กันยายน 2558) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา :

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2559). นโยบายการจัดทำงบประมาณปี 2560. สำนักงานปลัดกระทรวง

กระทรวงศึกษาธิการ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (ออนไลน์). แหล่งที่มา

: <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/>.

ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2558). นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.

จรงค์ เวียงสมุทร. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต

อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

บัณฑิตาภรณ์ ศรีคำภา. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น

ผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ธัญบุรี, ปทุมธานี.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ปราณี บำเพ็ญดี. (2556). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.

